

speleolog

2004 (godište 52)
ZAGREB, CROATIA

Špilja Drinova II – novo nalazište špiljskog medvjeda (*Ursus spelaeus* Blum.) na Biokovu

Branko Jalžić

Skeletni ostaci špiljskog medvjeda (*Ursus spelaeus*) u našim su špiljama najčešći fosil. Ipak, na području južne Hrvatske, točnije, južno od rijeke Cetine do Prevlake, do sada su nam bila znana samo tri nalazišta ove zvijeri koja je kao vrsta izumrla krajem pleistocena. Na spomenutom su području ostaci špiljskog medvjeda pronađeni na lokalitetima Baba špilji na Biokovu, Jami na Zmijancu kod Ploča i Močiljskoj špilji kod Dubrovnika (Malez, 1970; 1981).

Zahvaljujući biospeleološkim istraživanjima koja su potporom PP »Biokovo« tijekom 2002. godine obavljali članovi Hrvatskog biospeleološkog društva i Hrvatskog prirodoslovnog muzeja, istraživana je i špilja Drinova II iznad istoimenog napuštenog zaselka, nedaleko od Bartulovića i Gornjih Brela na sjeverozapadnoj strani Biokova. Najznačajniji doprinos kasnijim otkrićima dali su naši vodiči Marin Bartulović i Tonći Ursić, od milja zvani Dalaj Lama. U njihovoj smo nazočnosti i ugodnom društvu pri svakom usponu do zaselka Drinove slušali poduže priče o minulim danima i teškom životu žitelja s ovu stranu planine i tako zajedno proživjeli nezaboravne trenutke. Gromki bi glas Marinov povremeno utišao huk vjetrova. Dalaj Lama pridružio bi mu se sa svojim poznatim sloganom: »Ajde, Marine, pusti ljude na miru!«. Tako bi polako, nogu pred nogu, stigli do ulaza u špilju.

Špilja Drinova II nalazi se iznad napuštenog zaselka Drinove, nedaleko od puta koji je u prošlosti bio osobito važan kao veza biokovskog zaleđa s primorjem i trgovački put žiteljima s obje strane

planine. Sam špiljski otvor i ulazna dvorana dali su naslutiti sklonište ljudi i životinja u grubim danima. Mnogi bi pastiri i putnici namjernici u predšpiljskom prostoru ulazne dvorane potražili zaklon od kiše, bure ili sunca, ne sluteći da se pod njihovim nogama nastavlja prostrani špiljski kanal. Stjecajem sretnih okolnosti, veliki se kameni blok u dalekoj prošlosti obrušio sa stropa ulaznog dijela špilje i spriječio ulaz u njene dublje dijelove, koji su tako ostali nepristupačni tijekom stoljeća. Ipak, mali otvor između stijene i uglavljene kamene gromade bio je dovoljan da se istraživači tjerani znatiželjom, provuku u dublji, nepoznati dio špilje.

Špilja je istraživana nekoliko puta. Prvo istraživanje poduzeli su 29. lipnja 2002. Jana Bedek, Vedran Jalžić, Marin Bartulović, Tonći Ursić i autor. Otkriven je špiljski kanal u koji su se spustili J. Bedek i autor. Istraživanje je nastavljeno 23. ožujka 2003. Iako je na teren krenula mnogobrojna ekipa u sastavu Jana Bedek, Vedran Jalžić, Roman Ozi-

Ulaz u špilju Drinova II

foto: Branko Jalžić

Ekipa istraživača u zaselku Drinovi

foto: Branko Jalžić

mec, Stipe Bušelić, Edita Šolić, Marin Bartulović, Toni Ursić i autor, u Drinovu II ušla su, zbog mogućeg uništenja skeletnih ostataka, samo četvorica speleologa.

Prilikom istraživanja od 11. do 14. studenoga započeta su paleontološka iskopavanja (Ozimec, 2004). Iskopavanja su obavljali djelatnici Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara HAZU Kazimir Micolinić i Vedran Jalžić, predvođeni paleontologinjom Gordanom Jambrešić. Pomoć pri iskopavanju pružili su Marin Bartulović i autor. Osim ostataka špiljskog medvjeda, otkriveni su i ostaci nekih drugih životinja koje su obitavale u ovim predjelima u gornjem wūrmu. Preliminarne rezultate iskopavanja medijski su popratili dnevni tisak i HRT.

Špilja Drinova II jedinstavan je speleološki objekt malih dimenzija. Ukupna je dužina podzemnog kanala 62 m.

Ulaznu dvoranu od špiljskoga kanala dijeli velik kameni blok. Dno ulazne dvorane je strm kameni sipar koji se nastavlja i podno uglavljenog kamenog bloka. Provlačenjem između bloka i bočne stijene dolazi se u prostrani špiljski kanal. Nakon sipara slijedi prostrani horizontalni špiljski kanal. Dno kanala prekriveno je zemljanim nanosom. Bokovi kanala bogato su ukrašeni sigastim tvore-

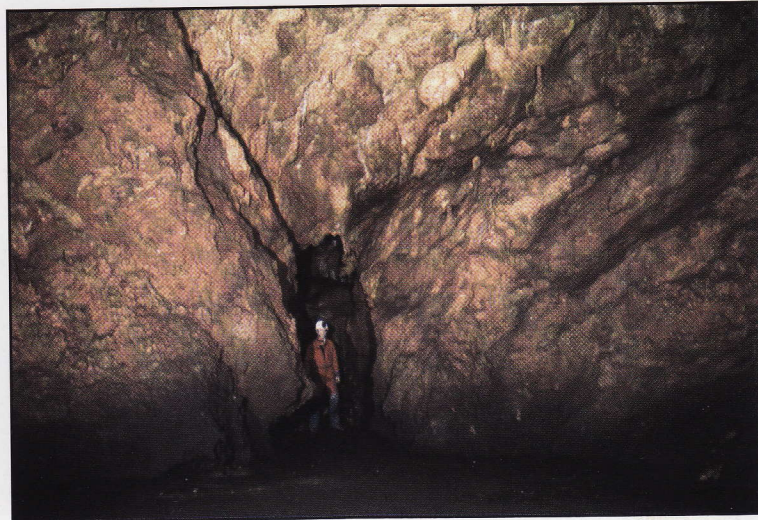
vinama. Horizontalni dio kanala presječen je manjom strminom, podno koje smo naišli na lubanju špiljskog medvjeda. Nakon toga, pomnije smo pregledali podzemni prostor te naišli i na druge skeletne ostatke medvjeda.

Većina ostataka nalazila se na širem području iznad i ispod strmine. Imajući na umu značaj tog otkrića, odlučili smo ne kretati se previše prostorom. Pokušali smo već tada obilježiti mjesta gdje se nalaze pojedini skeletni ostaci da ih pri ponovnom dolasku ne bismo oštetili.

Idući posjet poduzeli smo radi sveobuhvatnog speleološkog istraživanja. Tom je

prilikom istražena cijela špilja. Provlačenjem kroz usku pukotinu na kraju poznatog kanala s paleontološkim ostacima došlo se u potpuno kružnu dvoranu u kojoj je ujedno i kraj špilje. Dno dvorane prekriveno je debelim zemljanim nanosima. Špilja je tada topografski snimljena.

Špilja se formirala unutar debelo uslojenih oolitčnih naslaga gornje jure, duž dviju izrazitih pukotina smjera SZ–JI i SI–JZ. Tragovi tečenja podzemnih voda vidljivi su na mnogim mjestima i svjedoče o danas povremenom, a u prošlosti možda stalnom slabijem vodenom toku. Uslijed mogućih tektonskih poremećaja vjerojatno je zarušen dio kanala u

Na kraju špilje

foto: Branko Jalžić

Biospeleolog Jana Bedek uz lubanju špiljskog medvjeda

foto: Branko Jalžić

okrugloj dvorani, u kojoj se potom odlagao sediment donesen vodom.

Na mnogim su mjestima po bokovima kanala, prije suženja, prema okrugloj dvorani, nastali brojni kristali, vjerojatno aragonita.

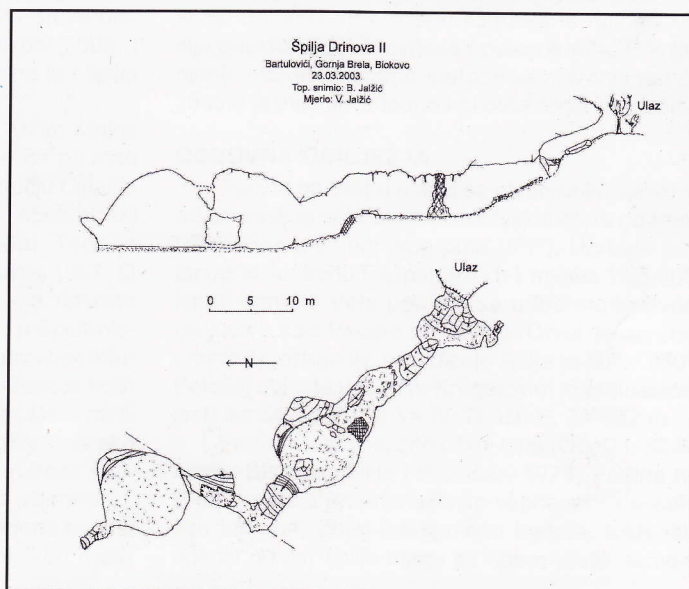
Provedena su biospeleološka istraživanja, a preliminarni su rezultati pokazali da ondje živi bogata podzemna fauna: podzemni puž roda *Spelaeoconcha* sp., rakušac *Niphargus* sp., pseudoškorpion *Neobisium* sp., velika dvojenoga roda *Apfelbeckia*, podzemni trčci *Neotrechus dalmatinus* i *Laemostenus cavicola*. Uočeni su brojni podzemni konjici roda *Dolicopoda* i *Troglophylus*. Značajan je nalaz znanosti nepoznate vrste podzemnog kusokrilca roda *Thaumastocephalus*. Od šišmiša smo vidjeli manju koloniju vrste *Rhinolophus hipposideros*.

Temperatura zraka mjerena 23. ožujka 2003. bila je 11,3 °C, a vode 11,1 °C.

Rezultati paleontoloških istraživanja bit će prezentirani u stručnoj literaturi kad se završe iskopavanja i materijal znanstveno obradi.

ZAKLJUČAK

U sklopu projekta »Inventarizacija i izrada katastra podzemne faune Biokova«, članovi Hrvatskoga biospeleološkog društva i djelatnici Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja započeli su s istraživanjem špilje Drinova II. Do tog je vremena bila poznata samo ulazna dvorana manjih dimenzija. Prošavši kroz suženje u ulaznoj dvorani, istraživači su otkrili

prostrani podzemni kanal. Na tlu kanala pronašli su sačuvane skeletne ostatke špiljskog medvjeda. Špilja je speleološki istražena i topografski snimljena. Obavljena su biospeleološka uzorkovanja, koja su pokazala da u špilji obitava raznolika podzemna fauna.

Posebno je zanimljiv nalaz nove vrste podzemnog kusokrilca roda *Thaumastocephalus*.

Paleontološka iskopavanja još nisu završena, a rezultati će biti objavljeni nakon završetka terenskih radova i kabinetske obrade prikupljenog materijala.

Ovom se prilikom želim u ime svih istraživača zahvaliti našim vodičima Marinu Bartuloviću i Tončiju Ursiću te Društvu prijatelja kulturne i prirodne baštine Brolanenses na nesebičnoj potpori našem terenskom radu.

LITERATURA

- MALEZ, M., 1970: Pećine na području Popova Polja i Dubrovnika. Krš Jugoslavije, 7/2., 1-68.
- MALEZ, M., 1981: Fosilni vertebrati na području Biokova. Acta Biokovica. Vol. I; 39-70.
- OZIMEC, R., 2004: Iskopani špiljski medvjedi na Biokovu. Subterranea Croatica, No. 3., 70.-71.

CAVE DRINOVA II - THE NEW FINDING PLACE OF THE CAVE BEAR (*URSUS SPELAEUS* BLUM.) ON BIOKOVO MOUNTAIN

During the realization of the project »Inventory and the making of underground fauna cadastre of Biokovo Mountain«, members of Croatian Bio-Speleological Association and employees of Croatian Museum of Natural Sciences started exploring of cave Drinova II. Only the entrance hall of smaller dimensions was known by that moment. The explorers discovered ample underground canal by passing through a narrowing in the entrance hall. Skeleton remains of the cave bear were found preserved on the bottom of the canal. The cave is speleologically explored and topographically shot. Bio-speleological samplings proved the existence of diverse underground fauna. The founding of a new type of underground pselaphid of the *Thaumastocephalus* genus is especially interesting. Palaeontologists excavations have not been finished yet, and the results will be published upon finishing terrain works and cabinet processing of the gathered material.

The founding of a new type of underground is especially interesting.